

РЕШЕНИЕ

№ 38144

гр. София, 17.11.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 20 състав, в
публично заседание на 20.10.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ралица Рачкова

при участието на секретаря Йоана Владимирова, като разгледа дело номер **9747** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 10, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца (ЗСПД).
Образувано е по повод на жалба с вх. № 22297 от 09.09.2025 г. по описа на Административен съд – София-град, подадена от А. Ф., ЛНЧ [ЕГН], гражданка на У., чрез адв. В. П. от САК, против Заповед № ЗСПД/Д – С – КС/4644 от 21.08.2025 г. на директора на дирекция „Социално подпомагане“ – К. село, с която е отказана еднократна помощ за ученик, записан в осми клас.
В жалбата се излагат съображения за незаконосъобразност на оспорената заповед, като издадена в противоречие с материалния закон и правото на ЕС. Твърди се, че нормата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД е в пряко противоречие с нормите на Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29.04.2004 г. и Директива № 2011/95/ЕС на Европейския парламент и Съвета от 13.12.2011 г. Претендира се отмяна на оспорения административен акт.
Ответникът - директор на Дирекция „Социално подпомагане“ – К. село, чрез юрк. Г. П., в открито съдебно заседание, заявява, че оспорва жалбата в цялост. Моли същата да бъде отхвърлена и заповедта да бъде потвърдена. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.
Софийска градска прокуратура - редовно уведомена, не изпраща представител и не ангажира становище по жалбата.
Административен съд София-град, Трето отделение, 20-ти състав, след като се запозна с представените по делото доказателства и взе предвид становищата на страните, приема за установено от фактическа страна следното:
Между страните не е спорно, че жалбоподателката А. Ф. е гражданка на У., ЛНЧ [ЕГН]. Същата е майка на А. С. Ф. с ЛНЧ [ЕГН]. На жалбоподателката и детето ѝ е предоставена временна закрила

в Република България по реда и условията на Закона за убежището и бежанците, за което ѝ е издадена регистрационна карта №[ЕИК], издадена на 06.03.2025 г. от Държавната агенция за бежанците при МС и със срок на валидност 04.03.2026 г.

На 15.08.2025 г. А. Ф., в качеството ѝ на майка и законен представител на А. Ф., е подала Заявление-декларация № ЗСПД/Д-С-КС/4644, с което на основание чл. 10б от ЗСПД е поискана еднократна помощ за ученик, записан в осми клас. Към заявлението е приложено Удостоверение изх. № 1128/15.08.2025 г. от Софийска професионална гимназия по туризъм в уверение за това, че А. С. Ф. с ЛНЧ [ЕГН] е записана като ученичка в осми клас за учебната 2025/2026 г.

С оспорената заповед на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ - К. село (подписана при условията на заместване от началник отдел Началник отдел Дирекция „Социално подпомагане“ К. село, С.-град) и на основание чл. 10, ал. 4 ЗСПД и чл. 4, ал. 1 от Правилника за прилагане на ЗСПД, във вр. с чл. 10б, ал. 5 и ал. 6 ЗСПД, е отказано отпускане на еднократна помощ за ученик, записан в осми клас.

Заповедта е мотивирана с това, че еднократната помощ за ученици записани в осми клас, по чл.10б, се отказва на основание чл. 3, т. 5 ЗСПД, тъй като заявителката е с предоставена временна закрила и няма предоставен статут на постоянно пребиваващи в Република България.

При така установената фактическа обстановка, съдът формира следните правни изводи:

Настоящият състав приема, че жалбата е подадена в срока по чл. 149, ал. 1 АПК, от надлежната страна, при наличието на правен интерес, срещу подлежащ на съдебно обжалване акт, поради което е процесуално допустима. По делото липсва доказателство за връчване на оспорената заповед. Във връзка с разпореждане от 13.10.2025 г. на съда процесуалният представител на ответника е представил опис, съдържащ баркод на писмото, с което е изпратена оспорената заповед на жалбоподателката и е заявил, че не разполага с обратна разписка за връчване на оспорената заповед. От представения опис е видно, че оспорената заповед е изпратена на жалбоподателката чрез „Български пощи“ АД с препоръчана пратка с Баркод № RBS161200KQADO, а от служебно извършена справка става ясно, че същата е доставена на 02.09.2025 г. Жалбата е депозирана на 09.09.2025 г., поради което съдът приема, че същата е подадена в законоустановения 14-дневен срок.

Разгледана по същество жалбата е основателна по следните съображения:

Оспорената заповед е издадена от компетентен орган, съгласно чл. 10, ал. 4 от ЗСПД, според който семейните помощи за деца се отпускат със заповед на директора на дирекция "Социално подпомагане" или упълномощено от него лице. Заповедта е подписана от началник отдел Дирекция „Социално подпомагане“ – К. село при условията на заместване, съгласно представените по делото Заповед № ЧР-7 157/19.08.2025 г. за главен секретар на АСП и Заповед № ЧР-7 156/18.08.2025 г. за изпълнителен директор на АСП – Л. С., определен да осъществява функциите на изпълнителен директор на АСП със Заповед № РД01-1362/08.08.2025 г. на изпълнителния директор на АСП. Същата е издадена съобразно изискуемите от закона форма и съдържание по см. чл. 59 АПК, при спазване на административнопроизводствените правила, но в противоречие с материалния закон и несъответствие с неговата цел.

Като правно основание за постановения отказ по чл. 10б ЗСПД е посочена разпоредбата на чл. 3, т. 5 ЗСПД, съгласно която право на семейни помощи за деца имат бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна.

В настоящия случай страните не спорят по фактите. Спорът между страните касае правото на лицата, на които е предоставена временна закрила, да се ползват от системата на социалните

помощи на държавата, в която пребивават, и в частност да получават предоставяните по ЗСПД помощи.

Съгласно чл. 10б, ал. 1 ЗСПД на семействата, чиито деца са записани в осми клас на училище, се отпуска еднократна помощ за покриване част от разходите в началото на учебната година, когато децата живеят постоянно в страната и не са настанени за отглеждане извън семейството по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето. Според ал. 2 помощта по ал. 1 се отпуска независимо от дохода на семейството. Съгласно чл. 3, т. 5 ЗСПД право на семейни помощи за деца имат: 1. бременните жени български граждани; 2. семействата на българските граждани - за децата, които отглеждат в страната; 3. семействата, в които единият от родителите е български гражданин - за децата с българско гражданство, които отглеждат в страната; 4. семействата на роднини, близки или приемни семейства - за децата, настанени по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето; 5. бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна. От текста на цитираните разпоредби е видно, че ЗСПД не съдържа изрична регламентация относно приложимостта му за чужденци с предоставена временна закрила, но предвижда права за чужденци на реципрочна основа, ако това е уредно в международен договор или в друг закон.

В настоящия случай на жалбоподателката и детето ѝ е предоставена временна закрила, с право да останат на територията на РБ на осн. чл. 39, ал. 1, т. 1 ЗУБ. Именно Закона за убежището и бежанците урежда условията и реда за предоставяне на закрила на чужденци на територията на Република България, както и техните права и задължения, като в чл. 39, ал. 1, т. 4 от същия изрично е предвидено, че чужденците с предоставена временна закрила имат право на социално подпомагане. На основание посочената разпоредба на жалбоподателката следва да се признае правото да получи еднократна помощ за дете, записано в осми клас, тъй като същата е с предоставена временна закрила, пребивава и отглежда детето си на територията на (Република България, като има адрес в [населено място], [улица], видно от копие на издадената ѝ регистрационна карта за чужденец.

На следващо място следва да се посочи, че нормата на чл. 3, т. 5 ЗСПД, на която се основава постановението отказ, не е съобразена с разпоредбата на чл. 28, § 1 на Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29.04.2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила, съгласно която държавите членки полагат грижи получилият статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила да получават в държавата членка, която им е предоставила статута, необходимото социално подпомагане, равностойно на предвиденото за гражданите на тази държава членка, и Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила. Предоставената временна закрила на жалбоподателката и на нейното дете, по силата на чл. 39, ал. 1, т. 1 ЗУБ, по своята същност представлява международна закрила, поради което задължава всички власти, органи и институции да признават правата и задълженията им, както на български граждани. Изпълнението на чл. 28, §1 от Директива 2004/83/ЕО задължава държавите членки чрез съответните органи да полагат грижи за тези лица и да гарантират получаването на социално подпомагане, равностойно на предвиденото за гражданите на тази държава членка.

Разпоредбата на чл. 29, § 1 от Директива 2011/95/ЕС, предвижда, че по отношение на социалното подпомагане условията и редът за предоставяне на основни обезщетения на лицата, на които е предоставена международна закрила, се определят съобразно националното право, но съгласно §2 на разпоредбата възможността за ограничаване на това подпомагане до основните обезщетения трябва да се разбира в смисъл, че обхваща най-малко минимален гарантиран доход за съответното лице. Предоставянето на семейните помощи за деца следва да се разглежда именно като средство за осигуряване на гарантиран минимален доход, както е посочено и в т. 45 от Преамбюла на Директива 2011/95/ЕС.

Следователно в случая е налице противоречие на националните норми с нормите на Директива 2011/95/ЕС и Директива 2004/83/ЕО. България като държава членка в тази връзка е обвързана по отношение на резултата, който трябва да бъде постигнат с посочения акт, а именно получаване на необходимото социално подпомагане, което да е равностойно на предвиденото за гражданите на държавата членка.

Основателно е и възражението в жалбата, че ограничението, съдържащо се в разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД, не трябва да се прилага и по силата на чл. 27 от Конвенцията за правата на детето на ООН (ратифицирана с решение на Великото народно събрание, в сила от 1991 г.). Това е така, тъй като съгласно чл. 5, ал. 4 от КРБ, международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от вътрешното право на страната, като имат предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които им противоречат. Разпоредбата на чл. 3, т. 1 от Конвенцията регламентира, че висшите интереси на детето са първостепенно съображение във всички действия, отнасящи се до децата, независимо дали са предприети от обществени или частни институции за социално подпомагане, от съдилищата, административните и законодателни органи. Съгласно т. 2 на същия текст държавите - страни по Конвенцията, се задължават да осигурят на детето такава закрила и грижи, каквито са необходими за неговото благосъстояние, като се вземат предвид правата и задълженията на неговите родители, законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за него, и за тази цел те предприемат всички необходими законодателни и административни мерки.

В чл. 27, т. 1 от Конвенцията за правата на детето е предвидено, че държавите - страни по Конвенцията, признават правото на всяко дете на жизнен стандарт, съответстващ на нуждите на неговото физическо, умствено, духовно, морално и социално развитие, а в т. 3, че държавите - страни по Конвенцията, в съответствие с националните условия, в рамките на своите възможности, предприемат необходимите мерки с цел да подпомагат родителите и другите лица, отговорни за детето, да осъществяват това право и в случай на нужда предоставят материална помощ, програми за подпомагане, особено по отношение на изхранването, облеклото и жилището. Безспорно Конвенцията обхваща правото на образование като социално право.

От изложеното следва, че националната правна уредба, която се явява ограничаваща възможността за предоставяне на помощи за деца на чужденци, с предоставена временна закрила, които пребивават и отглеждат децата си на територията на Република България, противоречи на Общностното право и не следва да бъде прилагана. Предвид това отказът за отпускане на желаната помощ по чл. 106 от ЗСПД се явява незаконосъобразен, поради което оспорената заповед следва да се отмени, а преписката да се върне на административния орган за ново произнасяне при съобразяване с дадените указания по прилагане на закона.

При този изход на спора на ответната страна не следва да се присъжда юрисконсултско възнаграждение. Касационният жалбоподател не претендира разноски.

Водим от горното, Административен съд - София град, Трето отделение, 20 - ти състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Заповед № ЗСПД/Д – С – КС/4644 от 21.08.2025 г. на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – К. село, с която е отказано отпускането на еднократна помощ по чл. 10б от ЗСПД на А. Ф., във връзка със заявление - декларация с вх. № ЗСПД/Д – С – КС/4644 от 15.08.2025 г.

ВРЪЩА преписката на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – К. село за ново разглеждане и произнасяне по заявление - декларация вх. № ЗСПД/Д – С – КС/4644 от 15.08.2025 г., при спазване на указанията по тълкуване на закона, дадени в мотивите на настоящото решение. Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

СЪДИЯ: